

Asztalos Aliz

Kortársak és Klasszikusok

Schubert zenei öröksége

Országos Idegennyelvű Könyvtár
2024. május 22. 17:30

SZENDI
Ágnes

HORVÁTH
Györgyi

CSEPREGI
György

MAGALA
Ronnie

OK
ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR

K&K
KORTÁRSK ÉS
KLASSZIKUSOK

**SCHUBERT ÉS
ZENEI ÖRÖKSÉGE**

ORSZÁGOS
IDEGENNYELVŰ
KÖNYVTÁR
Budapest Molnár u. 11.

2024. MÁJUS 22. 17.30.

Koncertbeszámoló

A K&K- Kortársak és klasszikusok koncertsorozat újabb, tematikus hangversenyét hallhattuk. A meghívón Schubert arca látható, ez nem véletlen. A koncerten zongoraművek és dalok hangoztak el – Schubertől a romantika több generációján át egészen a mai zenéig. Schubert több darabbal képviseltette magát, de hallhatjuk Chopin és Grieg egy-egy művét, illetve az előadók saját kompozícióit, annak tükrében, hogyan hatott a Schubert-i hagyomány a különböző generációk zenéjére. Az előadók mindegyike önálló zenei blokkot állított össze a Schubert-koncepció köré.

A hangversenyen az Alkotó Muzikusok Társaságának tagjai és Horváth Györgyi énekművész, műsorvezető lépett fel. Az Alkotó Muzikusok Társaságának tagjai olyan hivatásos zenészek, akik zenetanári-, zenekari tagi-, művészi pályafutásuk mellett komponálnak vagy irodalommal, és képzőművészettel foglalkoznak, esetleg több művészeti ágban is jeleskednek. Az Alkotó Muzikusok Társaságát a hangversenyen Szendi Ágnes (Az AMT elnöke; zeneszerző, zongoraművész, zenepedagógus), Magala Ronnie (zeneszerző és zongoraművész), Csepregi György (zeneszerző, zongoraművész, képzőművész, irodalmi publicista) képviselte, és a Társaság Horváth Györgyi énekművészt hívta meg, aki Schubert és Csepregi György művének előadása mellett a műsort vezette. A fellépők különleges zenei élményben részesítették a közönséget.

Szendi Ágnes blokkja

A koncert nyitószáma Szendi Ágnes: Zongoramuzsika 56. volt, amely Szánthó Lajos és Szendi József emlékére íródott. A darab most hangzott el először. A műnek szomorú aktualitása van. 2024. 01.30-án zeneszerző kollégánk, Szánthó Lajos hunyt el, 02. 16-án pedig a Szerző édesapja. Szendi Ágnes ebben a műben Szánthó Lajos: Harangok c. zongoradarabjának témáját használta fel. Szánthó Lajos annak idején szintén egy kolléga emlékére komponálta a Harangok-at, Rékai Iván zeneszerző emlékére.

A mű atonális, emellett véleményem szerint Debussy hatása is érezhető volt rajta. Egyféle avantgárd, mindemellett visszafogott stílusban fogalmazta meg a Szerző a gyász érzését. Úgy gondolom a 20. századi zene adta a mű alapjait, legfőképp atonalitása révén.

Ezek után Szánthó Lajos: Egyedül című műve hangzott el, szintén Szendi Ágnes előadásában. Szánthó Lajos késői alkotó korszakából származik ez a darab, 2021-ben keletkezett. Ez a mű meglátásom szerint tényleg az egyedüllét muzsikája, és talán egyben az emberi individuum zenei kalandozása. A derű, és a borongós hangulat kifejeződése, 20. századi ihletettséggű zene; konzónásabb, időnként diszónásabb megfogalmazásban – szintúgy avantgárd stílusban, mint a Szendi mű.

A következő szám Schubert: cisz-moll Moments Musicaux (Op. 94. No. 4). Szendi Ágnes nagyon kedveli Schubert alkotásait, mint említette. Ezt a darabot mostanában tanulta meg, korábban nem játszotta, mint kiderült. A Schubert műnek egészen különleges hangulata van, változatos modulációkkal. Schubert ezen műve talán a Bach-i hagyományokon is alapul, barokkos mozgalmassága, harmóniai révén. A mű egyben fény-árnyék tónusokkal is dolgozik.

Most Szendi: Hommage a Schubert című műve következik. Ez a darab szintén ősbemutató.

Az előző Schubert-műre reflektál a folyamatos tizenhatod mozgásokkal és a középrész jellegzetes ritmikájával – így tulajdonképpen vehetjük egy Schubert cisz-moll Moments Musicaux parafrázisnak is, atonális megfogalmazásban. Jellegzetességei közé tartozik még, mint mondtam, a Schubert-i ritmika használata, ezenkívül a különleges diszharmonikusság – Schubert konzónanciájával ellentétben.

A következő műsorszám Schubert: f-moll Moments Musicaux (Op. 94. No. 3.) című műve.

Ez a mű véleményem szerint egy jellegzetes Schubert-i hangulatkép – avagy egy tipikus 19. századi életkép. Hallhatjuk benne Schubert dalainak költői, derűs hangulatát – a 19. század korának romantikus életfelfogását. Itt jelenleg nem a ború, és szomorúság van hangokba öntve, mint sok Schubert műnél, hanem inkább a vidámság, a derű – talán, mint amikor egy vándor egy kalandos útra elindul. Szendi Ágnes könnyed zenei tolmácsolása Schubert világot híven tükrözte.

Szendi Ágnes blokkját saját művével zárta, melynek címe: Tánc (Op. 345. No. 2.). Eredetileg egy farsangi koncert adta az apropót a megírásához. Nagy havazás miatt a hangverseny elmaradt, de a mű megmaradt. A $\frac{3}{4}$ -es, keringő ritmikájú tánc egyfajta szürreális világot tükrözött, még a szürrealista festmények is eszembe jutottak. A mű diszónás, szintén atonális harmóniavilágú, mint Szendi Ágnes előzőleg hallott művei. Bartók Béla, talán Debussy zenéjének hatását is éreztem, és talán még a Skrjabin Szonáták zenei „fondorlatosságát”, különlegességét, extrém miszticizmusát is.

Az egészen különleges hangvételi mű az eddig elhangzottakkal együtt nagy sikert aratott, a művészt visszatapsolták.

Szendi Ágnes

Szendi Ágnes: Zongoramuzsika, 56., Szánthó Lajos és Szendi József emlékére
 ea.: a Szerző zongorán

<https://soundcloud.com/gyoergy-csepregi/szendi-agnes-zongoramuzsika-56-szantho-lajos-es-szendi-jozsef-emlekere>

Magala Ronnie blokkja

Magala Ronnie elsőként Schubert: Asz-dúr impromptu (Op. 142, Nr. 2) (D.935) című művét adta elő. A mű ünnepélyes, amabile karakterben indul, amely később eroico jelleget is ölt – ezt az előadó szépen kihangsúlyozta, és már a mű kezdetét hitelesen tolmácsolta. Az ezt követő mozgalmasabb rész talán a víz elemének áramlására emlékeztetett, amely később minoré-ban is elhangzott, hogy a fény-árnyék ellentét is meglegyen. A mozgalmas, Trio-nak is felfogható rész a Schubertiádák világát is idézte, a Schubertiádák felszabadultságát, tulajdonképpen boldog hangulatát. A visszatérés újból az ünnepélyes, amabile karakterű Asz-dúr téma, amellyel egy zenei nyugvóponton befejeződik a mű.

A következő műsorszám F. Chopin: b-moll noktürn (Op. 9. No. 1) című, brilliánsra csiszolt műve. A melankolikus karakterű mű talán valamely belső vívódást fejez ki. A kezdőtémát követő maggiore rész vágyakozó, reményteljes hangulatot közvetít. Magala Ronnie előadása híven tükrözte a mű mondanivalóját. Ha a noktürn, mint tudjuk „esti”, avagy „éjszakai” zene, akkor itt valami egészen misztikus megfogalmazásban hallhattuk.

Ezek után Magala: Három noktürn című műve következett. Az igen dramatikus műben a Szerző félelmetes eszközökkel dolgozik, de mindig megtartja a mértéket. Misztikus karaktere megragadó, akár a hangzások fény-, vagy színeffektusok is lehetnek. A Szerző kifejezetten szabadon kezeli a hangzásokat, a formát, a karaktereket, és a ritmikát – és az erőt beosztja. Szürreális hatású mű, amely szélsőséges érzelmeket fejez ki, konstruktív megoldásokkal.

Végül Magala Ronnie Örökkön-örökké című művével zárta előadását. Magala ezen igen innovatív szellemű, „hipermodern” műve egy egyszerű D-ben íródott hang-hármasal kezdődik, amely „quasi” Napfény-hatású. A látszólag nyugodt kezdet egyre fokozódik, egyre örömtelibb, egyre extatikusabb – míg végül egy teljes transz fogalmazódik meg a zenében. Ez a D-n alapuló hang-hármas egy monumentális zongorahangzássá csúcsosodik ki, monumentális karakterben, monumentális kompozícióként.

Magala Ronnie igen szenvedélyes előadása nagyon megragadta a közönséget, a művész nagy sikert aratott, és többször visszatapsolták.

Magala Ronnie

Magala Ronnie: Három noktürn

ea.: a Szerző zongorán

<https://youtu.be/5-T9MsZJKxl?si=f5KQjC5j8tyjhxFa>

Horváth Györgyi és Szendi Ágnes közös blokkja

A zongoradarabok után két dal hangzott el. Horváth Györgyi és Szendi Ágnes közös blokkjának első műsorszámaként Csepregi György: Stabat Mater című művét hallhattuk, amely mély vallásos áhítatot fejez ki, arioso stílusban. A mű a régebbi korok egyházi zenéjére asszociál, megragadó konszonanciájával, nemes harmóniáival. A finoman ornamentizált énekszólam religioso, és talán visszafogott hangvétele, karaktere meghatottságot váltott ki a közönségből.

Ezek után Schubert: Margit a rokkánál című dala következett. Schubert 1814. október 19-én komponálta a "Gretchen am Spinnrade"-t, három hónappal tizennyolcadik születésnapja előtt, Johann Wolfgang von Goethe Faust című drámája ihlette a művet. Gretchen, avagy Margit d-mollban kezd énekelni szívfájdalmáról ("Meine Ruh' ist hin/Mein herz ist schwer"). A dal első szakasza d-mollból C-dúrba, a-mollba, e-mollba, majd F-dúrba modulál, majd visszatér a d-mollba – mint ahogy a dal szintúgy d-mollban fejeződik be, amely a drámai valóságot fejezi ki, avagy jelképezi: Margit nem lehet többé Faust-é. Schubert ezen műve tényleg kifejezetten drámai hangvételű dal, melyet Horváth Györgyi rendkívül érzékletesen, és szuggesztíven adott elő, Szendi Ágnes remek, mozgalmas zongorakíséretével. A mű előadásának folyamán Schubert módfelett érzélem-gazdag, expresszív világa nyilvánult meg – melyet az előadók hitelesen tolmácsoltak.

Horváth Györgyi

Schubert: Margit a rokkánál ("Gretchen am Spinnrade")

ea.: Horváth Györgyi – ének, Szendi Ágnes – zongora

<https://soundcloud.com/gyoergy-csepregi/schubert-margit-a-rokkanal>

Csepregi György blokkja

A Liszt emlékében készült Sinfonietta zongorára című Csepregi művön Liszt hatása érződik.

A jó és a rossz, a fény-, és az árnyék ellentéte van a műben megkomponálva, ahogy ezt a Szerző a hangversenyen el is mondta a közönségnek. Az árnyék-témát a Szerző a „Vanitatum vanitas” témának nevezi. A műben virtuóz futamok vannak megkomponálva, melyeket a súlyos hangvétellő, fortissimo dinamikájú akkordmenetek teljesítenek ki, majd éteri hangzások ellensúlyoznak, melyek a forrás csobogására emlékeztetnek. Összességében, a mű egy romantika ihlette improvizációnak is hathat, igen virtuóz megfogalmazásban, Liszt-i grandiózus hangzásokkal.

A következő elhangzó mű Grieg: A Walzer c. tétele, a norvég szerző "Lírai darabok" sorozatából. Ez egy visszafogottabb, vidám hangulatú walzer, amely az előzőleg elhangzott Csepregi mű súlyosságát, dramatikáját ellensúlyozta. Egyfajta Grieg-i életkép, amely talán asszociálhat a Schubert-i világra is, amely Schubert vidámabb oldalát világítja meg.

Grieg műve után Csepregi György: A gondolat utazása című műve következett, melyben a Szerző különböző elektronikus-zongora hangszíneket is alkalmazott. Élénken mozgó zene ez, itt a progresszív-jazz improvizációkra is asszociálhatunk, amely egyfajta humorérzékkel is meg van fűszerezve. A mű érdekessége, hogy egy alternatív-progresszív rock jellegű zenei téma hangzik fel benne, melyet a Szerző eltorzított az elektronikus zongora segítségével, így szinte torzított basszusgitar-hangzást hallhattunk. Ez a téma valahol az ősi energiákat foglalja magában, véleményem szerint. A „rock-téma” után megint a jazz-es zenei elemek következtek. Az előadás csattanója a mű humoros befejezése volt, a jellegzetes ritmikával, melyre a közönség ovációval reagált.

Ezek után Csepregi: Hat zongoraimprovizáció, 3.: Egy filozófus arcképe hangzott el. Igen szürreális hangzással induló zene, magas regiszterekben szólnak meg az improvizatív motívumok. Madárhangokra asszociáltam, amelyet valamiféle borúsabb hangulatú, költőibb téma követett.

Tulajdonképpen ezt a művet attacca követte a hangverseny zárószámaként Csepregi György: Agnus Dei című műve, rövidített változatban. Az Agnus Dei című, igen áhítatos mű tudomásom szerint a Szerző egyik legváltozatosabban meghangszerelt, és legjátszottabb műve, többek között már Puskás Levente szaxofon kamaraegyüttesének előadásában is elhangzott. Dolce karakterű áhítatossága megragadja a hallgatóságot, és elmélyült vallásosságról tanúskodik, amely az egyházi zenére jellemző meghatottságot közvetíti. Hangzása leginkább a barokk stílusú orgonaművek atmoszférájára emlékeztet – mint amikor egy templomba belépünk, és orgonaszót hallunk.

Csepregi György

Csepregi György

Csepregi György: A gondolat utazása – részlet
ea.: a Szerző zongorán

<https://soundcloud.com/gyoergy-csepregi/csepregi-gyorgy-a-gondolat-utazasa-reszlet>

Össességében egy igen élénk szellemű, inspiratív-, és gazdag zenei világ tárult elénk ezen a hangversenyen, ahol mind a négy fellépő nagy sikert aratott. A koncert végén a fellépőket többször visszatapsolta a közönség, nagy ováció közepette.

Az Alkotó Muzikusok Társaságának tagjai és Horváth Györgyi énekművész, műsorvezető